

Nagykarácsony Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2021. szeptember 21-i ülésének 6. napirendi pontja

Tárgya: Beszámoló a Vörösmarty Mihály Könyvtár által 2020. évben a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben végzett tevékenységéről

Előadó: Scheier Zsolt polgármester

Tisztelt Képviselő-testület!

A Vörösmarty Mihály Könyvtár intézményvezetője eljuttatta a Hivatalba az intézmény 2020. évre vonatkozó beszámolóját, mely az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem szíveskedjenek megtárgyalni és elfogadni.

Határozati javaslat:

Nagykarácsony Község Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta és elfogadta a „Beszámoló a Vörösmarty Mihály Könyvtár által 2020. évben a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben végzett tevékenységéről” című beszámolót.

A képviselő-testület utasítja a polgármestert, hogy a döntésről az intézmény vezetőjét tájékoztassa.

Határidő: 2021. szeptember 30.

Felelős: Scheier Zsolt polgármester

Nagykarácsony, 2021. szeptember 17.

Scheier Zsolt
polgármester

Tájékoztató
a Vörösmarty Mihály Könyvtár által
a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben
végzett tevékenységről

Nagykarácsony
Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

2020

**VÖRÖSMARTY
MIHÁLY
KÖNYVTÁR**

**KÖNYVTÁRELLÁTÁSI
SZOLGÁLTATÓ
RENDSZER**

Tájékoztató

a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Könyvtár által
a Fejér megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében végzett
2020. évi tevékenységéről¹

A megyei ellátás

A települési önkormányzat kötelező feladata a helyi könyvtári ellátás biztosítása.² Ennek az önkormányzat kétféleképpen tehet eleget:³ önállóan fenntart egy olyan könyvtárat, amely megfelel a *Nyilvános Könyvtárak Jegyzékére*⁴ kerülés követelményeinek,⁵ vagy szerződést köt az illetékes megyei hatókörű városi könyvtárral a *Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez* (továbbiakban: KSZR) való csatlakozásról.⁶ A jogszabályalkotó feltételezte, hogy a nagyobb településektől elvárható olyan önálló könyvtár fenntartása, amely megfelel a követelményeknek, ezért a KSZR-hez való csatlakozás lehetőségét csak az 5500 főnél kisebb lakosságszámmal rendelkező településeknek adta meg.

Fejér megye 108 településéből 12 lakosságszáma meghaladja az 5500 főt,⁷ így ők a törvény erejénél fogva nem csatlakozhatnak a KSZR-hez. A fennmaradó 96 közül 81 település⁸ tartozott 2020-ban a KSZR-be. A többiek önállóan tartották fenn könyvtárukat.⁹ Tekintve, hogy a KSZR 2013-ban 37 csatlakozott településsel és 58.108 fő ellátott lakosságszámmal indult, és ez 2021-re 82 településre és 146.447 ellátott lakosra bővült, a rendszer életképessége bizonyosságot nyert.¹⁰

- 1 A 39/2013 (V. 31.) EMMI rendelet 7. § (5) bek. alapján a megyei hatókörű városi könyvtár – ez Fejér megyében a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Könyvtár – tájékoztatást készít a települési önkormányzat részére az előző évi működésről.
- 2 A *muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről* szóló 1997. évi CXL. törvény 64. § (1) bek.
- 3 A *muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről* szóló 1997. évi CXL. törvény 64. § (2) bek.
- 4 379/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről.
- 5 A *muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről* szóló 1997. évi CXL. törvény 54. § (1) bek. és 55. § (1)-(2) bek.
- 6 39/2013 (V. 31.) EMMI rendelet a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről.
- 7 Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Bicske, Sárbogárd, Gárdony, Ercsi, Polgárdi, Enying, Velence, Pusztaszabolcs, Martonvásár
- 8 Aba, Alap, Alcsútdoboz, Alsószentiván, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Balinka, Baracs, Baracska, Beloianisz, Besnyő, Bodajk, Bodmér, Cece, Csabdi, Csákberény, Csór, Csókakő, Csősz, Daruszentmiklós, Előszállás, Fehérvárcsurgó, Felcsút, Füle, Gánt, Gyúró, Hantos, Igar, Iszkaszentgyörgy, Isztimér, Jenő, Kajászó, Kápolnásnyék, Kincsesbánya, Kisapostag, Kőszárhegy, Kulcs, Lajoskomárom, Lovasberény, Magyaralmás, Mány, Mátyásdomb, Mezőfalva, Mezőkomárom, Moha, Nadap, Nádasdladány, Nagykarácsony, Nagylók, Nagyveleg, Óbarok, Pákozd, Pátka, Pázmánd, Pusztavám, Ráckeresztúr, Sáregres, Sárkeresztés, Sárkeresztúr, Sárkeszi, Sárosd, Sárszentágota, Sárszentmihály, Soponya, Söréd, Sukoró, Szár, Szabadegyháza, Szabadhídvég, Tabajd, Tác, Tordas, Újbarok, Úrhida, Vajta, Vál, Vereb, Vértesacsa, Vértesboglár, Zámoly, Zichyújfalu.
- 9 Közülük Szabadbattyán 2021. január 1-jétől csatlakozott a KSZR-hez, így az e módon ellátott települések száma 2021-re 82-re nő.
- 10 Eddig két település lépett ki – Aba és Tác –, de 2019-ben mindketten visszaléptek a KSZR-be.

A KSZR-hez tartozó könyvtárak sokszínűek: működik könyvtár önálló épületben, működik művelődési, kulturális intézmény részeként, de van olyan, amelyik a polgármesteri hivatalban, iskolában, idősotthonban, kollégiumban, borházban kapott helyet. Átlagos alapterületük 74 m², amely csaknem eléri a KSZR-ajánlás¹¹ optimálisnak tekintett értékét (80-100 m²). Igaz, az alapterület átlagát néhány kiemelkedően magas érték felfelé húzza – a jellemzőbbnek tekinthető medián csak 65 m² –, de nem szabad önmagában csak az alapterületet néznünk. Figyelembe kell vennünk, hogy a könyvtári alapterület nagyságánál fontosabb az épület és a könyvtárbelső jó állapota.

A könyvtárak megújításához, teljes bútorzat – és hozzá némi eszköz – beszerzéséhez nagy segítség a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) által az önkormányzatok számára évente „Kistépülések könyvtárainak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése” pályázat, amelyen 3,5 millió Ft vissza nem térítendő támogatást lehet nyerni, 10%-os önrésszel. Évről-évre elindul több településünk is ezen a pályázaton, az idén Lajoskomárom (3.080.438 Ft) és Óbarok (2.115.629) nyert.

2020-ban is nagy gondot fordítottunk a könyvtárak letéti állományának gyarapítására, 17.164 db könyvet, 294 db hangskönyvet, 67 db térképet, 42 db DVD-t vásároltunk, és 67-féle folyóirat 395 példányát fizettünk elő számukra, összesen 39,5 millió Ft értékben.

A könyvtárak saját állományának elektronikus katalógusba vétele – az újonnan csatlakozottak kivételével – teljes, ezek az állományok a Vörösmarty Mihály Könyvtár honlapján az interneten is kereshetők az olvasók számára. Hiányossága még a rendszernek, hogy az internetes keresésnél nem látszik, hogy a keresett könyv jelenleg hozzáférhető-e, vagy más olvasónál éppen kölcsönzésben van, de az olvasók számára már így is nagy segítség, hogy otthonról, online kereséssel láthatják, hogy az adott dokumentum megvan-e a könyvtárban, vagy esetleg más, szomszédos település könyvtárában van-e meg.

Az állománybéli hiányosságok enyhítésére működik a könyvtárközi kölcsönzés rendszere, amelynek keretében a nagy ellátó könyvtárak – elsősorban a Vörösmarty Mihály Könyvtár, de akár más, távoli könyvtárak – állományából postai úton kikérhető az adott dokumentum. 2020-ban a 81 KSZR könyvtár közül 30 élt ezzel a lehetőséggel, ők összesen 1178 db dokumentumot – 926-ot a Vörösmarty Mihály Könyvtár, 252 db-ot más, távoli könyvtár állományából – kértek kölcsön ennek a rendszernek a segítségével. Ez a szám 22%-kal kevesebb, mint az előző évben, ennek oka részben a koronavírus járvány miatti általános visszaesés, részben az, hogy az állományfejlesztésnek hála, az olvasók egyre elégedettebbek a saját könyvtáraik állományának kínálatával, így egyre kevésbé kell más könyvtárak segítségét kérniük.

2020-ban könyvtáraink működését a koronavírus járvány miatti kényszerű bezárások akadályozták. A kötelező bezárások idején – amikor egyáltalán nem tartózkodhatott olvasó a könyvtár épületében, helyiségeiben – sok helyen épületen kívüli („ablakos”)

¹¹ Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Informatikai és Könyvtári Szövetség által 2015-ben közösen kiadott ajánlás, letölthető a www.fejerkszr.hu/_upload/editor/kszr_ajanlas.pdf URL-ről.

kölcsönzéssel, illetve házhoz szállítással juttatták el a köteteket az olvasókhöz. A befektetett ötlet és munka ellenére mégis jelentősen csökkent a beiratkozott olvasók és a kölcsönzött dokumentumok száma.

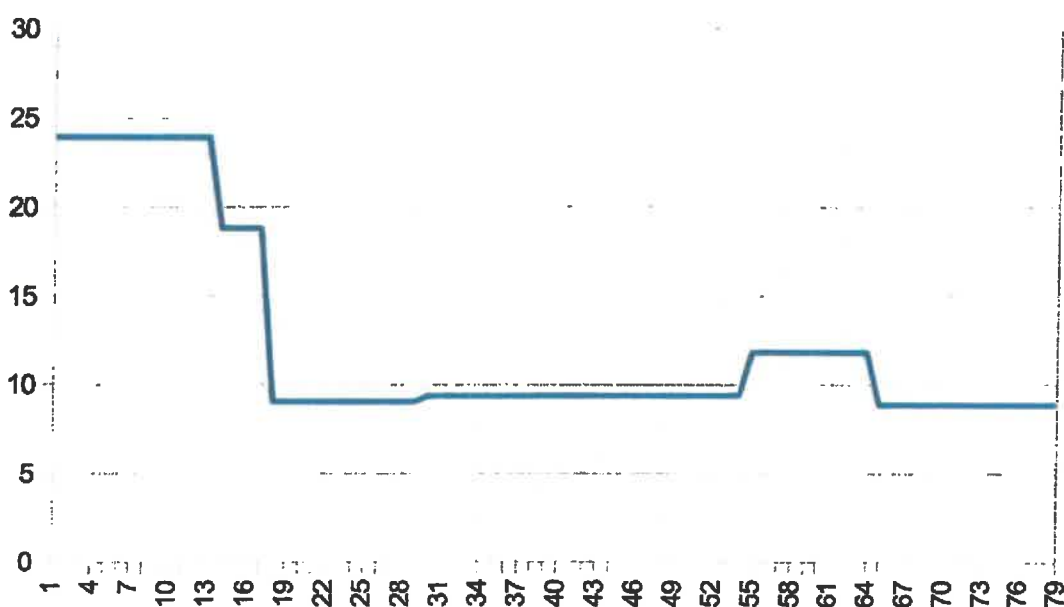
A jelenség érthető, a könyvtárak hónapokig zárva tartottak, az ablakos kölcsönzés, vagy házhoz szállítás lehetősége kevesebb használót vonzott. Érthető módon tartottak a fertőzésveszélytől, sokan egyénileg oldották meg a könyvigényeiket, gyakoribbá vált az online szolgáltatások igénybe vétele. Örömteli, hogy egyetlen kolléga sem vesztette életét a megyében a járvány miatt.

Megyénk KSZR könyvtáraiban az összesen regisztrált olvasók száma (7462 fő) csupán 80%-a, a kölcsönzött dokumentumok száma (58.044 db) pedig csupán 65%-a az egy évvel korábbi hasonló adatoknak. (Ennek fényében érdemes értékelni azt a tényt, hogy több olyan könyvtár is volt, ahol az olvasók és a kölcsönzések száma nőtt a tavalyihoz képest.)

Az olvasók számában történt 20%-os visszaesés nem egyenletesen oszlik meg az egyes korosztályok között. A legnagyobb visszaesés a 18 év alatti korosztályt érintette, itt 32%-kal esett vissza a beiratkozott olvasók száma. Az aktív-korú lakosságnál ez a visszaesés 19%-os, míg a 65 év felettiéknél csupán 9%-os.

A 18 év alatti korosztály visszaszorulása azért is fájdalmas, mert évfolyamra vetítve ők adják a beiratkozott olvasók javát – nem csak a KSZR-ben, hanem minden települési könyvtárban –, még így a jelentős visszaesés után is, amint az az alábbi grafikonon is látszik:

**KSZR beiratkozott olvasók életkori eloszlása 2020-ban
(életkoronként, ezrelékben)**

A megye 81 KSZR könyvtárában összesen 82 személy látta el a könyvtárosi feladatokat – van olyan könyvtár, ahol ketten is dolgoznak, viszont olyan is, ahol egész évben nem volt

könyvtáros –, ebből csupán 68%-uk iskolai végzettsége felel meg a jogszabályban támasztott követelményeknek.¹² Mindössze 23-uknak van bármilyen – közép- vagy felsőfokú könyvtárosi szakképzettsége. Főállásban 27-en látják el munkakörüket, a többiek részmunkaidősök.

Az évenkénti négy továbbképzésből, amelyet a megye könyvtárosainak szoktunk tartani, vírushelyzet miatt az idén csak egyet tudtunk megszervezni, még éppen a járvány kitörése előtt, 2020. március 2-án.

2020-ban is odaítéltük a KSZR-díjat, ez alkalommal Süle Zsuzsanna, a sárszentmihályi könyvtár könyvtárosa kapta.

A rendezvények száma a koronavírus járvány miatt csökkent – sok tervezett rendezvény elmaradt –, megyei szinten a 2019. évi 748 programmal szemben 2020-ban csupán 440 programot tudtunk megtartani, ez átlagban 5,43 rendezvényt jelent könyvtáranként. Ennek megfelelően a résztvevők száma is a felére csökkent, 20.895-ről 10.589 főre. A rendezvények főleg a járvány nyári visszaszorulása idején voltak megtartva, ekkor két helyen még a szokásos nyári könyvtári táborra is sor került.

A rendezvények tekintetében a legnagyobb vonzereje a különféle előadásoknak volt (3105 résztvevővel), ezeket követték a gyerekeknek szóló különféle játékos tevékenységek (1806 résztvevő), majd a vetélkedők, versenyek (1279 résztvevő), a KönyvtárMozi és egyéb filmvetítési alkalmak (1042 résztvevő).

A körülményekhez képest sikeresnek mondhatók az őszelel megrendezett Országos Könyvtári Napokhoz kapcsolódó programok: 47 településen 111 program zajlott ezekben a napokban, 3046 résztvevővel. A résztvevők száma csaknem elérte a 2019-es programsorozat résztvevőinek 80%-át.

A KönyvtárMozi vetítései különösen sújtotta a járvány, a járványügyi intézkedések miatt a tavalyi vetítési szám felét sem sikerült elérni. Összességében 12 településen 51 vetítést tartottak 991 résztvevővel.

2020-ban a KSZR-ellátást a Vörösmarty Mihály Könyvtár részéről a *Könyvtárellátási és módszertani csoport* négy könyvtárosa és két könyvtárkezelője, valamint az *Állományalakító és feldolgozó csoport* két könyvtárosa és egy könyvtárkezelője végezte.

¹² 1500 fő alatti településen érettségivel, 1500-2500 fő közötti településen középfokú szakirányú végzettséggel, 2500 fő feletti településen felsőfokú végzettséggel és könyvtárosi képesítéssel kell rendelkeznie a foglalkoztatottnak. Ezen kívül a jogszabály 2500 fő feletti településen előírja a közalkalmazotti jogviszonyban történő foglalkoztatást is [39/2013. (V.31.) EMMI r. 5. § (1) bek. g) pontja].

Nagykarácsony Könyvtári Információs és Közösségi Hely

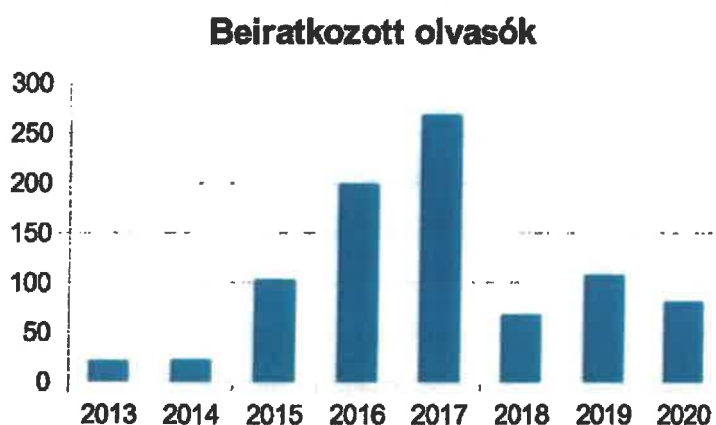
A könyvtár alapterülete 110 m², ami mind a KSZR-ajánlást (80-100 m²),¹³ mind a megyei átlagot (74 m²) meghaladja.

A könyvtár teljes állománya az integrált könyvtári nyilvántartásunk szerint 5868 db dokumentum, amiből 4079 db a saját állomány, 1789 db KSZR-letét.¹⁴ Ez – a lakosságszámhoz viszonyítva – 4,16 dokumentum/lakos arányt jelent, ami az általános könyvtári normáknak¹⁵ megfelel.

2020-ban – a helyi könyvtáros kívánságait figyelembe véve – 250 dokumentumot szereztünk be a könyvtár számára, és adtunk tartós letétbe.

A könyvtár nyitvatartása – a koronavírus járvány miatti kényszerű zárvatartási időszakot nem számítva – egy átlagos héten 26 óra volt, ami a megyei átlagot (17 óra) jócskán meghaladta.

2020-ban a könyvtárnak 82 beiratkozott olvasója volt, ami azt jelenti, hogy – a koronavírus járvány hatására – a könyvtár elveszítette olvasóinak negyedét.

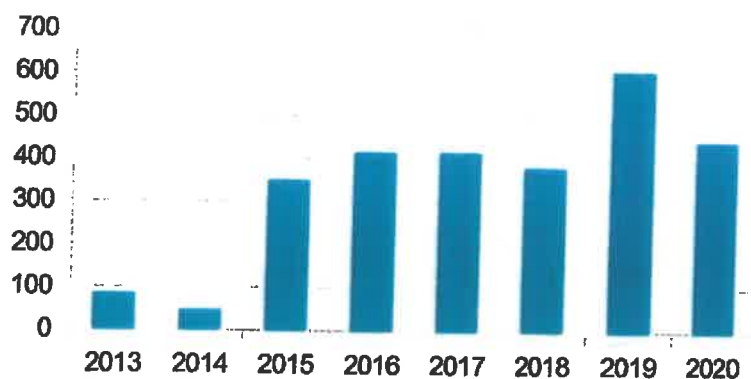
A kölcsönzött dokumentumok száma is visszaesett, 446 db volt.

¹³ www.fejerkszr.hu/_upload/editor/kszr_ajanlas.pdf

¹⁴ 2020. december 31-ei állapot szerint.

¹⁵ „1000 lakosonként 3000 kötet”, Fehér M.: *A települési könyvtári működés normái, valamint teljesítménymutatói*, kézirat, 2010, lásd: www.pemeksz.hu/download/feherm2.pdf

Kölcsönzések

A könyvtár 13 programján 149 fő vett részt. Több könyvtári rendezvénnyel jelentkezett az őszi *Országos Könyvtári Napok* rendezvénysorozatához. A gyerekeknek számos *KönyvtárMozi*t szervezett.

Kulturális és közművelődési tevékenység	előadás, beszélgetés	2020. 02.06.	Kulturális délután versekkel
Használó képzést szolgáló alkalmak	könyvtári óra isk. csoportnak	2020. 02.13.	Ismerkedés a könyvtárral
Egyéb	egyéb	2020. 05.10.	Ölelj meg egy fát!
Kulturális és közművelődési tevékenység	KönyvtárMozi	2020. 10.01.	Magyar népmesék: Kacor király
Kulturális és közművelődési tevékenység	KönyvtárMozi	2020. 10.01.	Magyar népmesék: A csillagszemű juhász
Kulturális és közművelődési tevékenység	KönyvtárMozi	2020. 10.01.	Magyar népmesék: Macskacicó
Kiállítás	kiállítás	2020.10.06-11	1848-49-es szabadságharcra emlékezünk - kiállítás tematikus dobozkönyv felhasználásával
Kulturális és közművelődési tevékenység	játékos tevékenység	2020. 10.06.	Emlékezés az aradi vértanúkra - kokárda
Kulturális és közművelődési tevékenység	KönyvtárMozi	2020. 10.09.	Magyar népmesék: A király, aki nem akarja férjhez adni a lányát

Kulturális és közművelődési tevékenység	KönyvtárMozi	2020. 10.09.	Magyar népmesék: A királykisasszony cipője
Kulturális és közművelődési tevékenység	játékos tevékenység	2020. 10.09.	Délután a könyvtárban - KönyvtárMozi gyerekeknek kézműves foglalkozással
Egyéb	egyéb	2020. 10.10.	Kerékpáros túra a szomszédba - Előszállásig tartó úton növényismereti foglalkozás
Kulturális és közművelődési tevékenység	előadás	2020. 10.23.	Megemlékezés október 23-ról

Az elégedettségmérésen a településről 7 megválaszolt kérdőív érkezett. A válaszadók a könyvtárat – 1-től 5-ig terjedő skálán – az alábbiak szerint értékelték:¹⁶

Szempont	Pontszámok átlaga
Könyvtár elhelyezkedése:	4,86
Belső környezet, berendezés:	4,43
Nyitvatartási idő:	4,00
Tisztaság, rendezettség:	4,71
Könyvtáros segítőkészsége:	3,86
Állomány rendezettsége:	4,29

Megkérdeztük az elégedettségmérés kitöltőitől, milyen rendezvényeket látnának szívesen a könyvtárban (egy válaszoló többet is megjelölhetett):

Rendezvény típusa	Szavazatok száma
Zenés előadás:	2
Számítógépes tanfolyam:	1
Kézműves foglalkozás:	4
Író-olvasó találkozó, könyvbemutató:	3
Gyermekprogramok:	4
Hagyományőrző és helytörténeti program:	3
Ismeretterjesztő előadás:	2
Kiállítás:	2

¹⁶ Meg kell jegyeznünk, hogy a könyvtáros pontszámát csupán az húzta le, hogy az egyik válaszadótól – ki tudja, miért – 1-es pontszámot kapott.

Nagykarácsony könyvtára szépen működik, a KönyvtárMozi, a kölcsönzések rendben zajlanak, a vírushelyzet után remélhetőleg tovább gyarapodik az olvasók száma.

Köszönjük az együttműködést.

Székesfehérvár, 2021. július 30.

Buriánné Tarró E.

Buriánné Tarró Edit Erzsébet
igazgató

Függelék

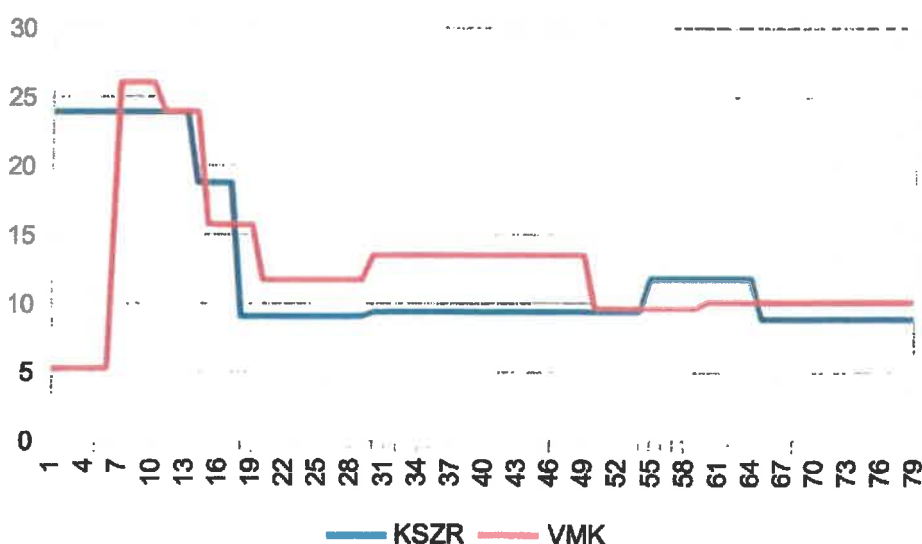
A megyei KSZR elégedettségmérése

Az évenkénti szokásos, egy hónapig tartó elégedettségmérésünket a megyei KSZR könyvtárainkban 2020. november 18-án kezdtük. A vírushelyzet miatt bezárt könyvtárakból gyéren csordogáltak az adatok, ezért a határidőt többször meghosszabbítottuk a statisztikailag értékelhető mennyiségű adat összegyűjtése céljából. Végül az utolsó kitöltött űrlapot 2021. január 12-én fogadtuk be. Így is csak 423 értékelhető választ sikerült feldolgoznunk, ami a tavalyi mennyiség alig 70 %-a.

A válaszokból leszűrt eredmények vizsgálatánál fontos figyelembe vennünk, hogy milyen az űrlapot kitöltők korosztályi megoszlása, ami nem feltétlenül egyezik a beiratkozott olvasók korosztályi megoszlásával, mint ahogyan – jegyezzük meg –, a KSZR olvasók korosztályi megoszlása sem azonos az ellátó könyvtár – Vörösmarty Mihály Könyvtár és tagkönyvtárai (VMK) – korosztályi eloszlásával.

A VMK és a KSZR könyvtárak olvasóinak korosztályos összehasonlítását nehezíti az a tény, hogy az adatok más-más korcsoportos bontásban állnak rendelkezésre. Bár a beiratkozott olvasók száma nagyságrendileg azonos – 10.695 a VMK és 7.204 a KSZR könyvtárak esetében – az ellátó könyvtár olvasóinak életkor szerinti bontása (1-6; 7-10; 11-14; 15-19; 20-29; 30-49; 50-59; 60-) merőben eltér a KSZR olvasók életkor szerinti bontásától (-14; 14-17; 18-29; 30-54; 55-65; 65+). Látható, hogy egyetlen olyan kategóriahatár van – a 29/30 év –, amely mindkét bontásban egyezik. Ezért – az összehasonlíthatóság kedvéért – az adatokat évekre normáltuk, azaz az egyes korcsoportok adatait egyenletesen szétterítettük a korcsoport teljes intervallumára. (A legfelső korosztálynak a matematikai értelmezhetőség kedvéért muszáj volt felső korlátot megjelölnünk, ezt – némileg önkényesen – 79 évben szabtuk meg.)

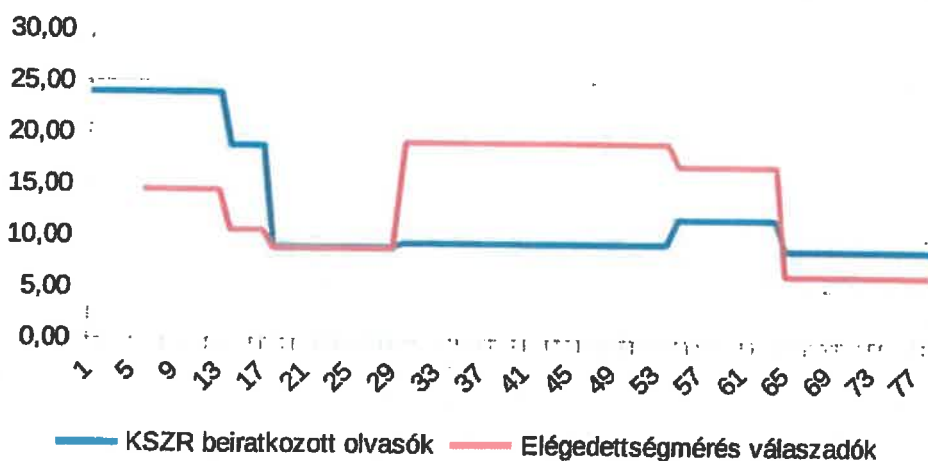
Olvasók életkora (évenként, ezrelékben)

Bár vannak eltérések, de – láthatóan – az alapséma mindkét esetben hasonló. Az iskolás korú olvasók messze a legnagyobb arányban járnak könyvtárba, aztán mindkét korfán jelentkezik a „huszonéves apály”, hogy aztán ez a VMK esetében a 30-on túli korosztálynál, míg a KSZR esetében a nyugdíjhoz közelítő, vagy abba átlépő korosztály esetében ismét megnőjön a létszám.

Mielőtt az elégedettségmérésnél kapott válaszok elemzésére rátérnénk, meg kell vizsgálnunk, hogy a válaszadók életkori eloszlása hogyan viszonyul a KSZR könyvtárakba járók életkori eloszlásához. Bár itt a generációs beosztás azonos, mégis – a grafikonok összevethetősége érdekében – az előbbieken is alkalmazott életkori évekre való normáláshoz folyamodtunk.

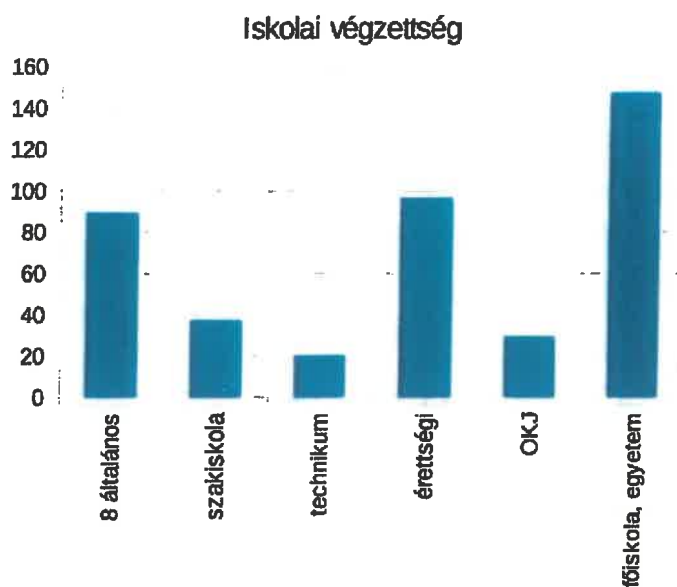
KSZR: az olvasók és a válaszadók életkori összehasonlítása

Látható, hogy a válaszadók között a 30-65 éves korosztály erősen felülreprezentált – a 30-55 éves korosztály kétszeresen is –, az iskolás- és nyugdíjas korú olvasók alulreprezentáltak, míg a 18-29 éves korosztály reprezentációja súlyuknak megfelelő. Ezt a további adatok értelmezésénél észben kell tartanunk.

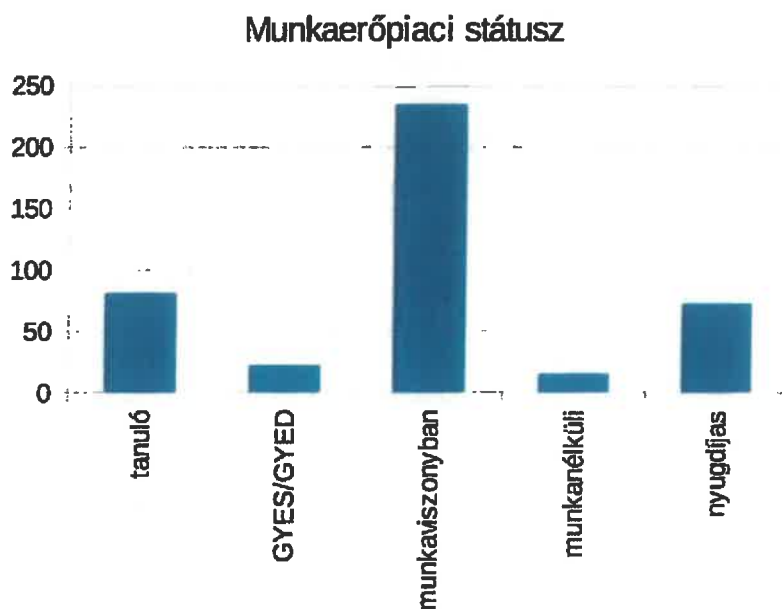
A kérdőívek kitöltése anonimizált módon történt, az életkoron kívül csupán a válaszadók iskolai végzettségét, munkaerőpiaci státuszát és lakhelyét kérdeztük meg, valamint azt, hogy melyik KSZR könyvtárunknak olvasója.

Az iskolai végzettségre vonatkozó válaszok a következőképpen alakultak:

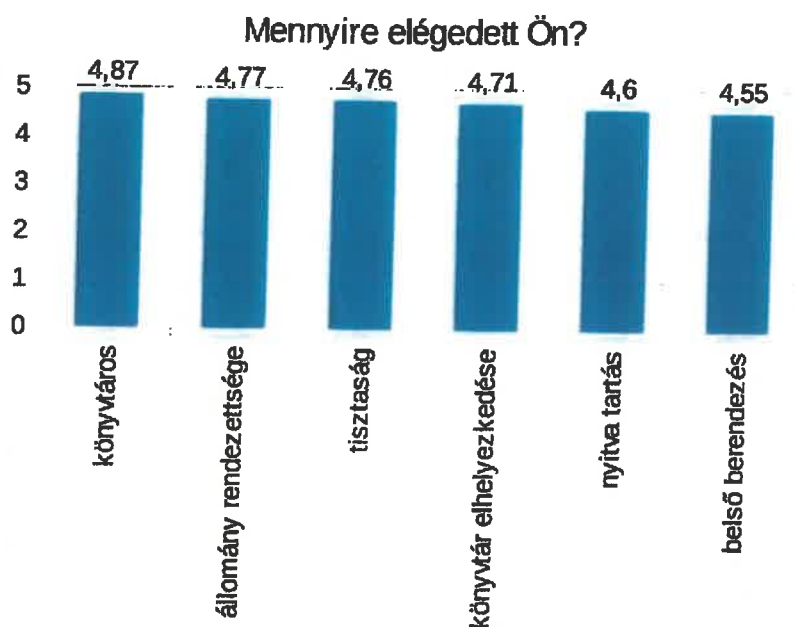
A 8 általánost végzettek magas arányánál figyelembe kell venni, hogy 61 válaszadónk volt 18 év alatti, az ő besorolásuk értelemszerűen a „8 általános” mezőt gyarapítja. Feltűnő a felsőfokú végzettségűek magas száma, de mivel a beiratkozott olvasók egészéről nem állnak rendelkezésre hasonló adatok, nem lehet eldönteni, hogy ez a válaszadók jellemzője-e, vagy a teljes beiratkozott olvasók körében így van-e.

A munkaerőpiaci státuszra vonatkozó válaszok összegzése az alábbi eredményt adta:

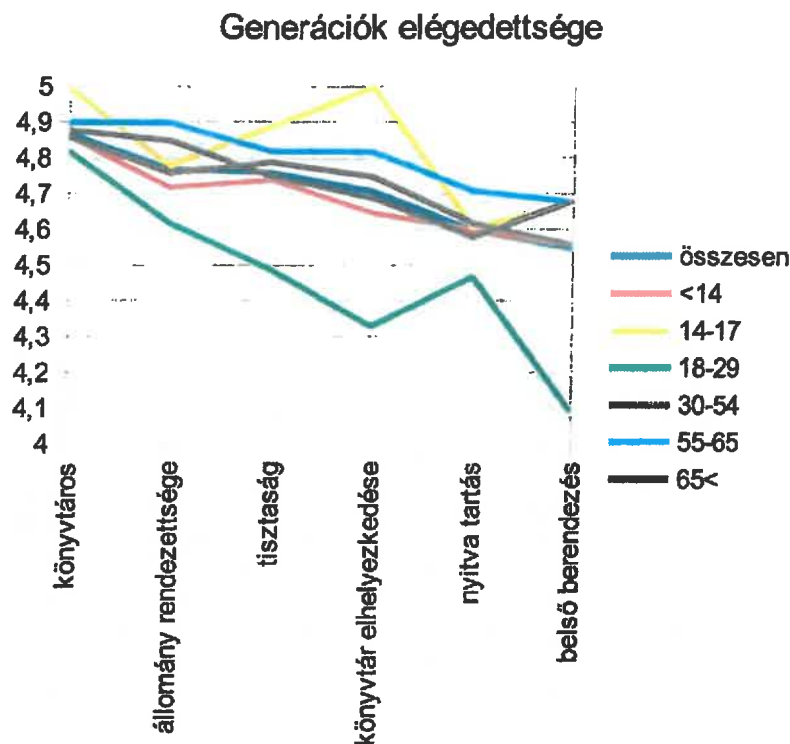
Ránézésre az adatokban nincs semmi meglepő, jól tükrözik az általános lakossági eloszlást. Itt is meg kell azonban jegyeznünk, hogy a beiratkozott olvasók hasonló adatai nem ismertek.

Az elégedettségmérés egyik legizgalmasabb kérdése az, amikor a válaszadónak különböző szempontok szerint 1-től 5-ig terjedő skálán pontszámokat kell adnia. Az idei évben is „*papírforma*” eredmény született: Az utóbbi három évben – amióta nagyobb mennyiségű elégedettség-mérési adattal rendelkezünk – az egyes kategóriákra adott pontszámok átlagai minden esetben belül maradtak a 0,1-es intervallumon.

Bár az adatok mindegyikében megfigyelhető pár százados romlás, a kapott átlagok még mindig elképesztően magasak. Az idén is a *könyvtáros személye* végzett az első helyen 4,87-es átlaggal (2019: 4,93; 2018: 4,90), és a *könyvtár belső berendezése* az utolsó helyen 4,55-ös átlaggal (2019: 4,58; 2018: 4,49). A közbenső pozíciókat – csökkenő sorrendben – a *könyvtári állomány rendezettsége* (2020: 4,77; 2019: 4,78; 2018: 4,73), a *könyvtár tisztasága* (2020: 4,76; 2019: 4,77; 2018: 4,73), a *könyvtár épületének elhelyezkedése* a településen belül (2020: 4,71; 2019: 4,78; 2018: 4,68), és a *könyvtár heti nyitvatartása* (2020: 4,60; 2019: 4,65; 2018: 4,64) foglalja el. (Itt jegyezzük meg, hogy a könyvtár nyitvatartása kapcsán nem a járványhelyzet miatti kényszerű zárva-nyitvatartást kívántuk pontosítani, hanem azt, hogy – normál esetben – mennyire elégedettek az olvasók azzal, hogy a könyvtár a hét mely napjain, mettől-meddig tart nyitva.)

Kíváncsiak voltunk, hogy a könyvtárak megítélésében van-e generációs különbség. Ezért korcsoportonként külön-külön is átlagoltuk az adott pontszámokat, és érdekes eredményre jutottunk.

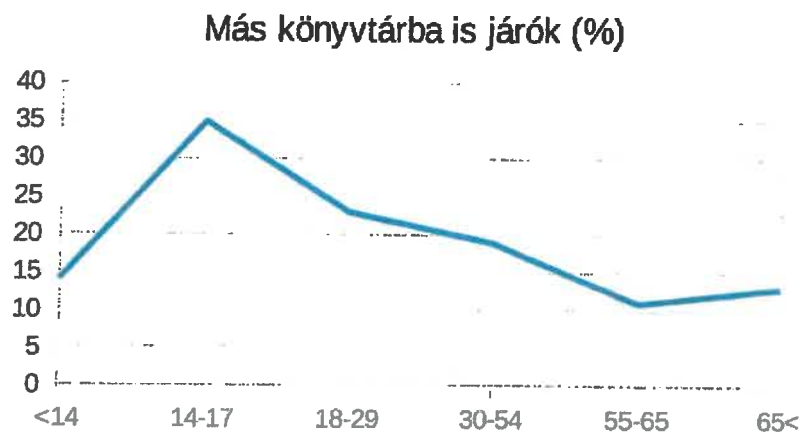

Kiderült, hogy a könyvtárak pontozásában a legkritikusabb a 18-29 év közötti korcsoport, minden kategóriában ők adták a legkevesebb átlagpontszámot. A legjobb pontszámokat a 14-17 és az 55-65 év közöttiek adták. Érdekes, hogy míg a könyvtár elhelyezkedésével a 14-17 közöttiek teljesen elégedettek voltak, a 18-29 éves korosztálytól kapta ez a kategória a legkevesebb pontszámot.

Kíváncsiak voltunk, hogy válaszadóink milyen gyakran járnak könyvtárba. A válaszokból kiderült, hogy 23 %-uk hetente, 45 %-uk havonta, míg 32 %-uk ennél ritkábban keresi fel a könyvtárat.

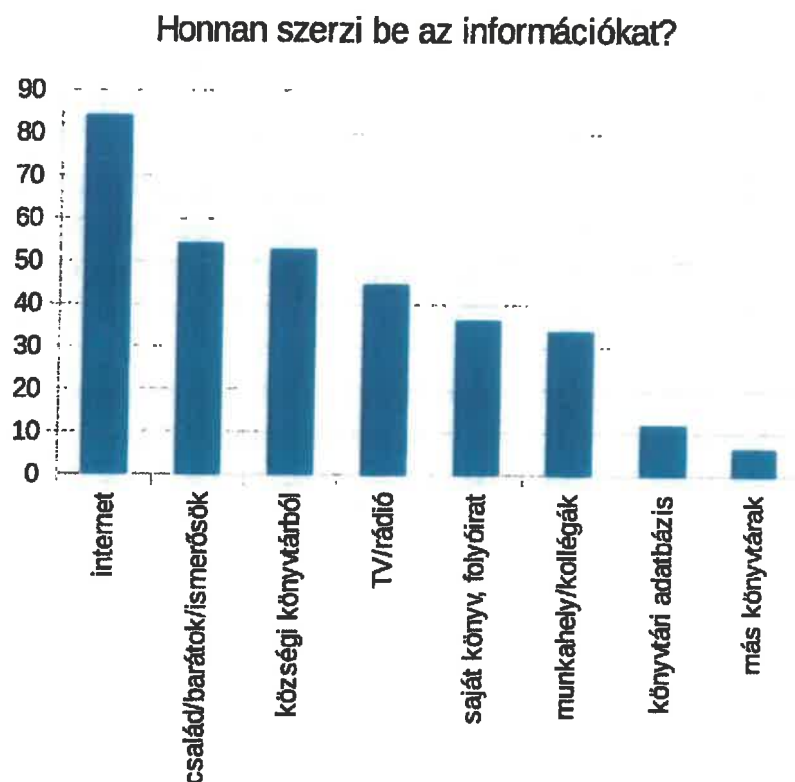
Megkérdeztük, hogy válaszadóink járnak-e más könyvtárba is, mint abba, amelyikben a kérdőívet kitöltötték. A 423 válaszadónk közül 73-an jelezték, hogy igen. Őket tovább kérdeztük, hogy miért? Erre 68-an válaszoltak. Közülük 31-en egyszerűen igényüknek nevezték, hogy több könyvtárnak is tagjai legyenek, 24-en azon a bizonyos másik településen dolgoznak, tanulnak, amely könyvtárát szintén látogatják, 6 válaszadót annak a bizonyos másik könyvtárnak a jobb állománya csábít el, míg 10-en egyedi, statisztikailag irreleváns választ adtak.

Érdekes eredmény adódik, ha a más könyvtárba is járók arányát korcsoportos bontásban is megvizsgáljuk.

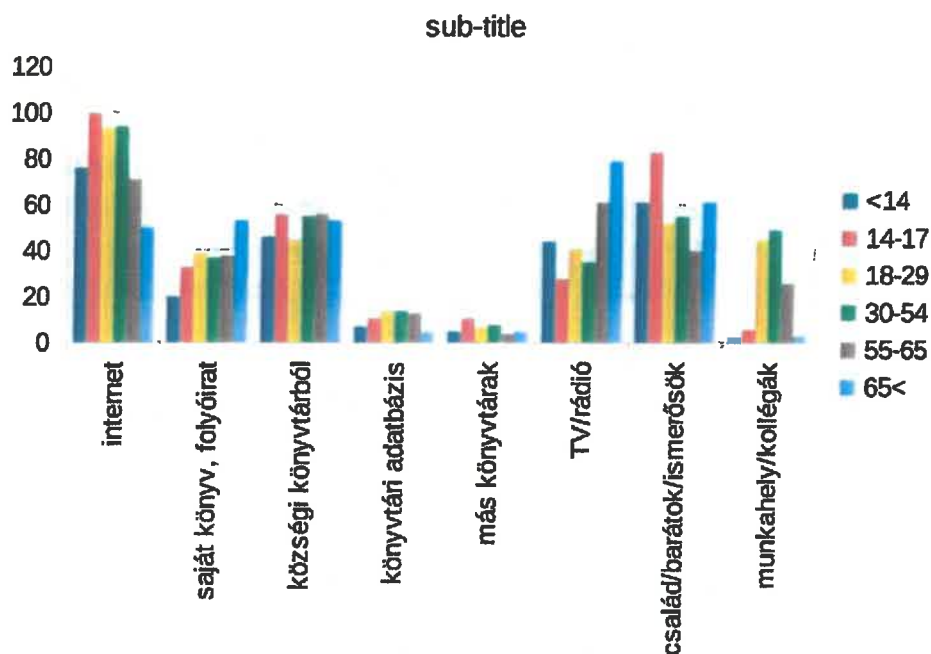
Kiderül, hogy a legaktívabb „más könyvtárba” járók a 14-17 évesek, míg legkevésbé az 55-65 évesek élnek ezzel a lehetőséggel. Míg azonban az iskolás korúaknál a „más könyvtár” általában az iskolai könyvtárat jelenti, a 18-29 éveseknél sokszor az egyetemi, főiskolai könyvtárat, a felnőtt olvasóknál általában a településhez közel eső nagyobb városi, megyei könyvtárat.

Megérdeklődtük válaszadóinktól, hogy milyen forrásból szerzik be az információkat. 418-an adtak valamiféle választ, azaz jelöltek meg legalább egy információforrást, persze a többség többet is megjelölt.

Látható, hogy mára az internet vált az első számú információforrássá (a valamilyen választ adók 84% -a jelölte meg), míg a valaha egyeduralkodó TV/rádió alaposan visszaszorult (mindössze 45%, a válaszadók kevesebb, mint fele jelölte meg). Gyanítható azonban, hogy az adatok ilyen alakulásában szerepet játszik az, hogy az internetet aktívan használó középgeneráció erősen felül, míg a mai napig is inkább a TV-re, esetenként rádióra támaszkodó nyugdíjas generáció alaposan alulreprezentált a válaszadóink között. Ezért ez az a kérdéscsoport, amelyre adott válaszokat indokolt generációs bontásban is vizsgálat alá vonni.

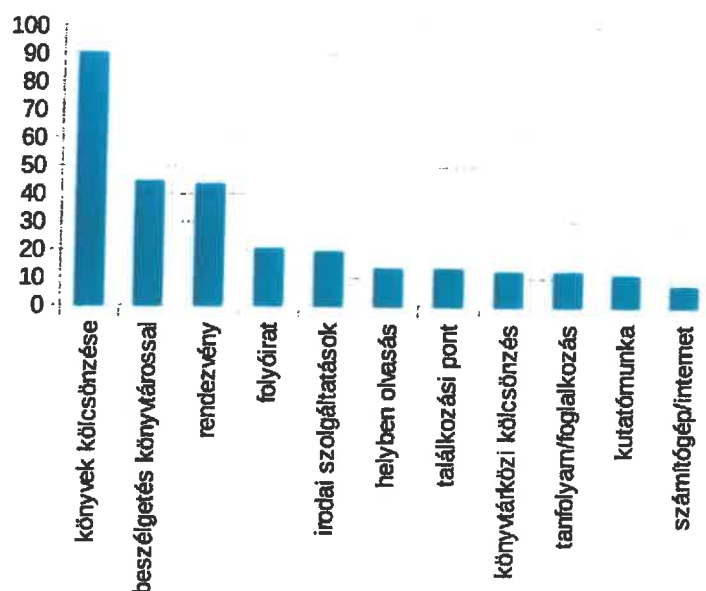
Honnan szerzi be az információkat? (%-ban)

Látható, hogy az internethasználat 14-54 éves kor között szinte teljes – 93-100 %-os –, de még az 55-65 éves korcsoportban is megelőzi a TV/rádió használatát, ez utóbbi csak a 65 felett válik elsődleges információforrássá, de még ennek a korcsoportnak a fele is aktív internet-használó.

Megkérdeztük, hogy válaszadóink miért keresik fel a könyvtárat. Természetesen a *könyvkölcsönzés* végzett messze az első helyen, de kiderült, hogy sokan sokféle mást is keresnek könyvtárainkban.

Miért keresi fel a könyvtárat? (%)

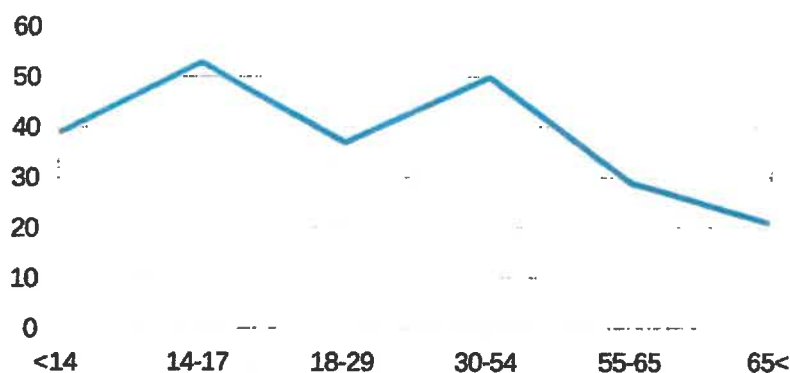

A második legfontosabb indok a *beszélgetés a könyvtárossal* – a válaszadók 45%-a jelölte meg (!) –, míg hasonlóan népszerűek a *rendezvények* (44%), ez szintén nem elvonatkoztatható a könyvtáros személyétől. Az internet, mint információforrás tömegessé válásával már csak az olvasók ötöde keresi a folyóiratokat, míg az internethálózat kiépülésével, otthoni elérhetőségével párhuzamosan visszaszorult a könyvtári számítógép- és internethasználat, már csak az olvasók 8%-a jelöli meg könyvtárlátogatási okként (míg 2019-ben még 13, 2018-ban 17%-uk). Érdekes azonban, hogy a 14-17 éves korcsoportnak viszont 28%-a jelölte meg a számítógépezést könyvtárlátogatási oknak – ez esetben talán az otthoni „korlátozások” alóli kibúvásról van szó?

A könyvtáros fontosságát mutatja, hogy olvasóink bevallása szerint 62%-uk rendszeresen kéri a könyvtáros segítségét, 37%-uk ritkán, de él ezzel a lehetőséggel, és mindössze 6 olvasó nyilatkozott úgy, hogy ő még soha nem kérte.

Olvasóink 40%-a használja önállóan az elektronikus könyvtári adatforrásokat, ebben nincs lényegi változás az előző évekhez képest. Többé-kevésbé az is az előzetes várakozásainkat igazolja, hogy a legfiatalabbak és a legidősebbek használják a legkevésbé az elektronikus adatforrásokat.

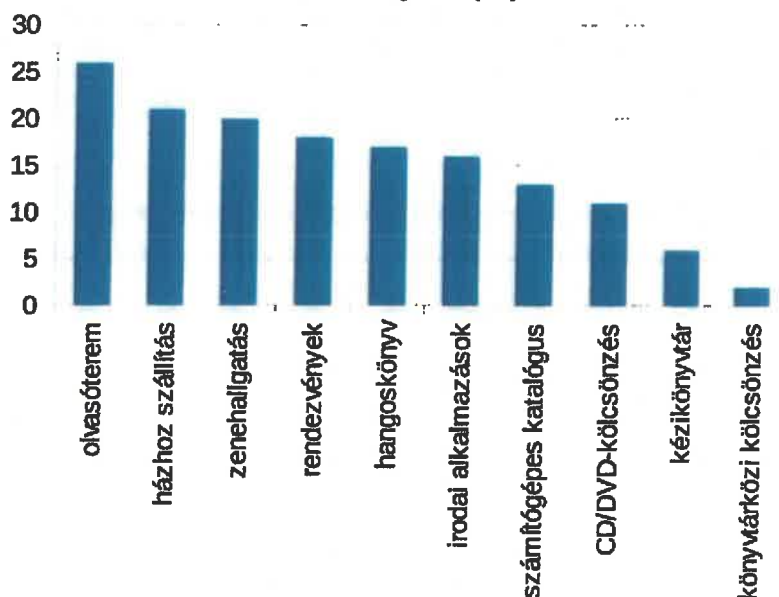
Elektronikus adatforrást használók (%)

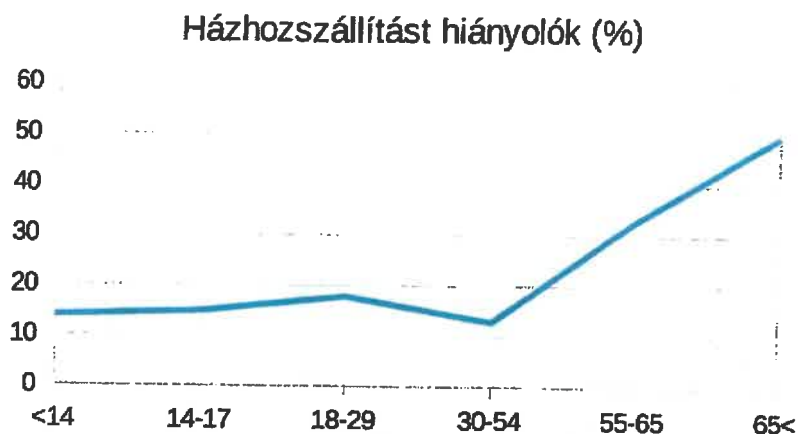
Válaszadóink túlnyomó többsége elégedett a könyvtárával, akik viszont nem, azokat tovább kérdeztük, hogy mi az, ami miatt nem elégedettek. Erre a kérdésre 18 választ kaptunk, nyolcan az elavult bútorzatot jelölték meg, heten a barátságtalan helyiséget, s közülük hárman mindkettőt.

Lényegesen több – 225 válaszadótól – kaptunk választ arra, hogy mit hiányol mégis a könyvtárból, noha alapvetően elégedett vele.

Mit hiányol? (%)

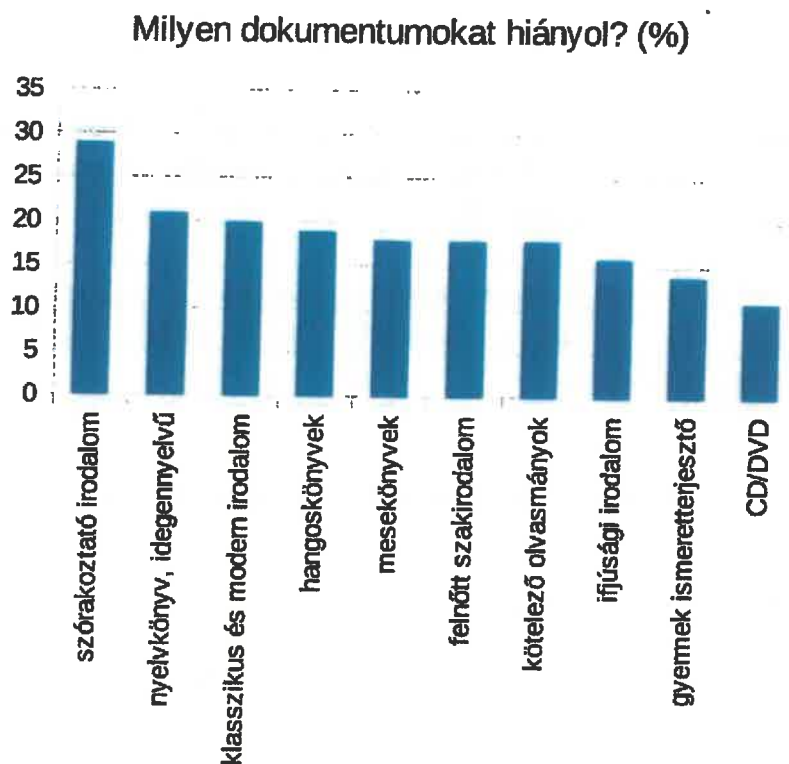

A legtöbben az olvasótermet hiányolják, de különösen megnőtt – nyilván a járványhelyzet hatására – a házhoz szállítást hiányolók száma, válaszadóink 21%-a hiányolja (2019: 11%; 2018: 13%). Talán nem meglepő, hogy közülük az idősek vannak nagyobb számban, de nem kizárólag ők hiányolják sok helyen ezt a szolgáltatást.

Azonban érdekesség, hogy a 23 GYES/GYED-en lévő olvasóból csak kettő hiányolta a házhoz szállítást.

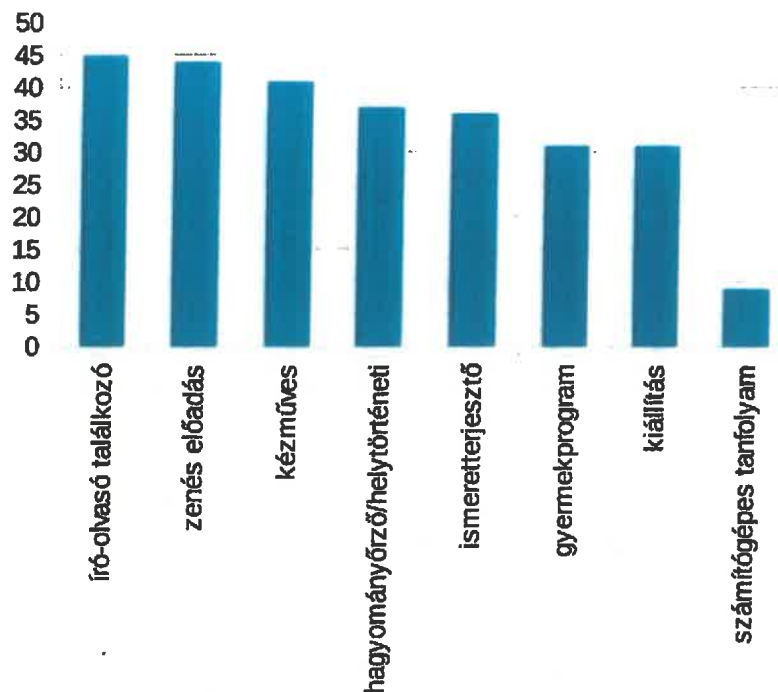
Konkréten arra is rákérdeztünk, hogy milyen *dokumentumokat* hiányol a könyvtárból? Összesen 222 válaszadónk jelölt meg legalább egy dokumentumtípust.

A válaszok elég egyenletesen szórnak, egyetlen dokumentumtípus sem emelkedik ki különösebben a mezőnyből – talán csak a *szórakoztató irodalom* egy kicsit –, és láthatóan minden dokumentumtípusra szükség van, mert mindegyiket elég sokan hiányolják.

A rendezvényekről is kérdeztük olvasóinkat. A válaszadók közül 332-en vettek már részt valamilyen rendezvényen 94%-uk „*nagyon elégedett*” volt vele. Arra a kérdésre, hogy milyen programon venne részt szívesen a jövőben 380-an jelöltek meg legalább egy választ.

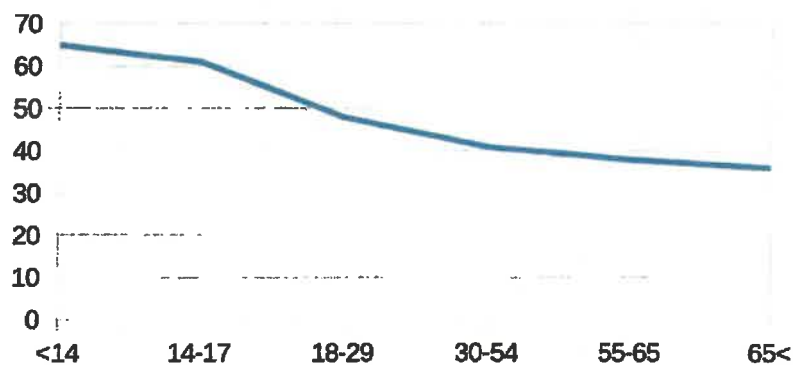
Milyen programokon venne részt? (%)

Ahogy a korábbi években, továbbra is az író-olvasó találkozókra mutatkozik a legnagyobb igény, bár szorosan követi a többi lehetőség is, csupán a számítógépes tanfolyamok iránt csekélyebb az érdeklődés.

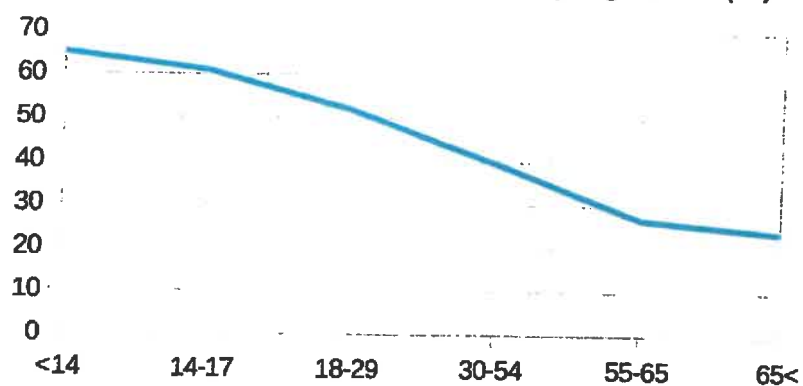
Néhány esetben érdekes eredményre vezetett, amikor a programok iránti affinitást korcsoportos bontásban vizsgáltuk. Kiderült, hogy minél fiatalabb valaki, annál szívesebben nézne zenés előadást:

Szívesen megnézne zenés előadást (%)

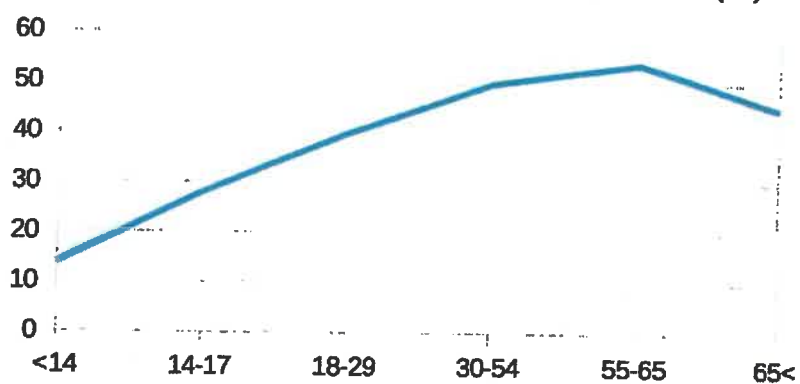
A kézműves programok – talán nem meglepően – szintén a fiatalabbakat vonzzák...

Szívesen részt venne kézműves programon (%)

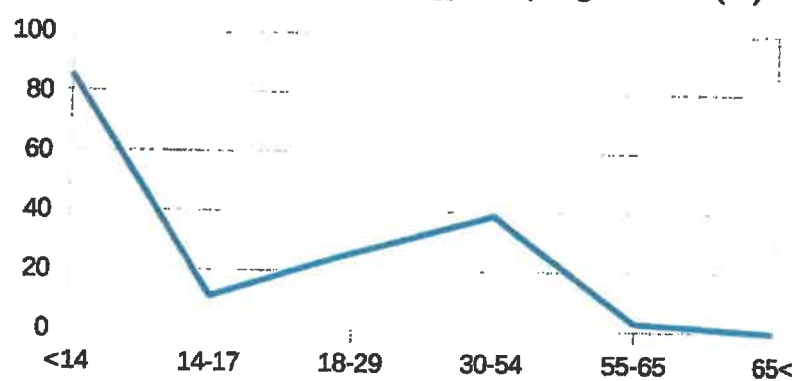
... az író-olvasó találkozók viszont a felnőtteket, idősebbeket:

Szívesen részt venne író-olvasó találkozón (%)

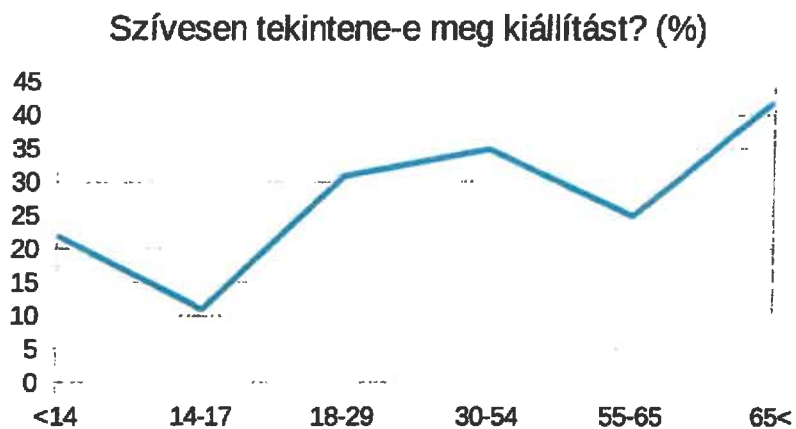

A 14-17 évesek nem preferálják a gyerekprogramokat – még a középkorú felnőttek is szívesebben vesznek részt ilyen rendezvényen:

Szívesen venne-e részt gyerekprogramon? (%)

A kiállításokra is a 14-17 évesek vágnak jelenleg a legkevésbé:

Végül – búcsúzóul – megkérdeztük az adatlapon, hogy mi a KSZR? De minden felvilágosító tevékenységünk dacára továbbra is csak az olvasóink harmada van tisztában e mozaikszó jelentésével.